



BİLGİ NOTU

2023 ONUR AYI ETKİNLİKLERİNE YÖNELİK HAK İHLALLERİ

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Bilgi Notu:

2023 Onur Ayı Etkinliklerine Yönelik Hak İhlalleri

2 Haziran - 10 Temmuz 2023 tarihleri arasında Onur Ayı kapsamında yapılmak istenen etkinlikler ve bu etkinliklere katılanlara yönelik ihlaller, Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Dokümantasyon Merkezi'nin tespit edebildiği kadarıyla şu şekildedir:

Özet:

- 5 il ve 1 ilçede Onur Ayı kapsamında yapılacak her türlü eylem ve etkinlik yasaklandı. Ayrıca 3'ü kaymakamlık, 1'i Rektörlük tarafından olmak üzere toplam 4 etkinlik yasaklandı.
- 2 ilde (İstanbul, İzmir) valiler sosyal medya üzerinden açıklama yaparak, "Milletimizin ve devletimizin teminatı olan aile kurumumuzu tehdit eden" ve "yasalara ve toplumun değerlerine aykırı" diye ifade ettikleri Onur Yürüyüşleri'ne izin verilmeyeceğini duyurdu.
- İstanbul Trans Onur Yürüyüşü'ne yönelik polis müdahalesini eleştiren Yeşil Sol Parti İstanbul Milletvekili hakkında Emniyet Genel Müdürlüğü suç duyurusunda bulundu.
- En az 11 eylem ve etkinliğe fiziksel şiddet kullanılarak müdahale edildi, 1 etkinlik engellendi. 4'ü çocuk 7'si avukat en az 241 kişi gözaltına alındı. En az 2 kişi yaralandı. İstanbul'da gözaltına alınan yabancı uyruklu 5 kişi Geri Gönderme Merkezlerine götürüldü.
- 2 ilde barolar tarafından yapılan 2 etkinliğe fobik saldırı girişimi oldu.
- 3 müzisyenin 3 ilde vereceği 4 konser, yaptıkları açıklamaların ardından maruz kaldıkları fobik ve cinsiyetçi tepkiler gerekçe gösterilerek iptal edildi.

Yasaklamalar:

5 il ve 1 ilçede Onur Ayı kapsamında yapılacak her türlü eylem ve etkinlik yasaklandı. Ayrıca 4 etkinlik, 3'ü kaymakamlık 1'i Rektörlük tarafından olmak üzere yasaklandı.

- **6 Haziran 2023:**

Üniversiteli Feminist Kolektif tarafından Onur Ayı kapsamında Şişli'deki bir kafede yapılacak film izleme etkinliğinin Şişli Kaymakamlığı tarafından "toplumda infial uyandırabileceği, toplumsal barışı tehdit edebileceği" gerekçesiyle yasaklandığı öğrenildi.

- **7 Haziran 2023:**

Bilim Estetik Kültür Sanat Araştırmaları Vakfı (BEKSAV) Sinema Kolektifi tarafından Onur Ayı kapsamında gerçekleştirilecek "Pride" film gösteriminin Kadıköy Kaymakamlığı tarafından yasaklandığı öğrenildi. Film gösterimi yapılacağı saatte vakıf binasına gelenlere müdahale eden polis, aralarında vakıf yöneticilerinin de olduğu en az 8 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı. Gözaltına alınanlar aynı gün içinde polisteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldı.

- **8 Haziran 2023:**

Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) yapılacak Onur Yürüyüşü'nün rektörlük tarafından yasaklandığı öğrenildi. Haberde ayrıca üniversite kampüsünün çeşitli yerlerine LGBTİ+'ları hedef gösteren fobik afişler asıldığı öğrenildi.

- **13 Haziran 2023:**

Muğla'nın Datça ilçesi kaymakamlığı, Onur Ayı kapsamında yapılacak sinema, sinevizyon, tiyatro, panel, söyleşi, sergi, yürüyüş, basın açıklaması ve benzeri eylem ve etkinlikleri yasakladı.

- **14 Haziran 2023:**

Eskişehir Valiliği il genelinde Onur Ayı kapsamında yapılacak toplanma ve toplanma teşebbüsünde bulunma, basın açıklaması, yürüyüş, oturma eylemi, stant/çadır kurma, bildiri dağıtma, afiş/pankart asma, protesto eylemi, şenlik, festival ve benzeri eylem ve etkinlikleri 14 Haziran 2023 itibarıyla 30 gün süreyle yasakladı.

- **15 Haziran 2023:**

İstanbul'un Kadıköy ilçesi Kaymakamlığı'nın Onur Ayı kapsamında Lambdaistanbul LGBTİ+ Dayanışma Derneği tarafından düzenlenen çay etkinliğini yasakladığı öğrenildi.

- **24 Haziran 2023:**

Kocaeli Valiliği Onur Haftası kapsamında yapılacak bütün eylem ve etkinlikleri 24 Haziran 2023 itibarıyla 8 gün süreyle yasakladı

- **24 Haziran 2023:**

İzmir Valiliği Onur Ayı etkinliklerini "Genel ahlaka karşı bir takım tutum ve davranışlar içeren bu tür etkinliklerin toplumun tepkisine yol açabileceği değerlendirilmekle birlikte, radikal görüşlere sahip kimi kişi ve gruplar tarafından, sosyal medya platformları ve bazı basın yayın organları üzerinden yapılması istenen etkinliklere karşı tepki gösterildiği" gerekçesiyle 24 Haziran 2023 itibarıyla 2 gün süreyle yasakladı.

- **4 Temmuz 2023**

Antalya Valiliği 3-9 Temmuz 2023 tarihleri arasındaki Antalya Onur Haftası kapsamında yapılacak yürüyüş, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, stant/çadır kurma, herhangi bir amaç doğrultusunda toplanma ile piknik ve benzeri eylem ve etkinlikleri 4 Temmuz itibarıyla 6 gün süreyle yasakladı.

- **7 Temmuz 2023**

Adana Valiliği, Onur Yürüyüşü'nün yapılacağı tarihi de kapsayacak şekilde il genelinde eylem ve etkinlikleri 8 Temmuz 2023 itibarıyla 3 gün süreyle yasakladı.

Müdahaleler ve engellemeler:

En az 11 eylem ve etkinliğe fiziksel şiddet kullanılarak müdahale edildi, 1 etkinlik engellendi. 4'ü çocuk 7'si avukat en az 241 kişi gözaltına alındı. En az 2 kişi yaralandı.

- **2 Haziran 2023:**

LGBTİ+ Onur Haftası etkinlikleri kapsamında Ege Üniversitesi kampüsünde yapılacak olan İkinci Ege Onur Pikniği'nin fobik gruplar tarafından hedef gösterilmesi ve tehdit edilmesi nedeniyle ertelenmesi ile ilgili aynı tarihte İzmir Barosu önünde yapılan basın açıklamasına polis biber gazı ve fiziksel şiddet kullanarak müdahale etti. Müdahale sırasında LGBTİ+'ların ve avukatların fiziksel şiddete maruz kaldığı, gözaltına alınan olmadığı, müdahale sonrasında İzmir Barosu yöneticilerinin yaptığı görüşmeler sonucunda basın açıklamasının gerçekleştirildiği öğrenildi. Pikniğe yönelik tehditler üzerine Emniyet Müdürlüğü ve Özel Güvenlik Birimleri öğrencilerin güvenliğini sağlayamayacağını belirtmiş, bunun üzerine piknik ertelenmişti.

- **7 Haziran 2023:**

Kadıköy Kaymakamlığı tarafından yasaklanan BEKSAV Sinema Kolektifi'nin "Pride" film gösteriminin yapılacağı saatte vakıf binasına gelenlere müdahale eden polis, aralarında vakıf yöneticilerinin de olduğu en az 8 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı. Gözaltına alınanlar aynı gün içinde polisteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldı.

- **9 Haziran 2023:**

ODTÜ'de Rektörlük tarafından yasaklanan Onur Yürüyüşü'ne müdahale eden polis 5 kişi ile taksi durağında bekleyen 10 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı. Polisin ayrıca müdahaleyi görüntüleyen öğrencileri de engellediği öğrenildi. Gözaltına alınan 15 kişi aynı gün içinde serbest bırakıldı.

- **13 Haziran 2023:**

İzmir Demokrasi Üniversitesi öğrencileri tarafından Onur Ayı kapsamında İnciraltı Kent Ormanı'nda yapılmak istenen pikniğe polis tarafından eylem yapılacağı gerekçesiyle izin verilmediği ve polisin 2 öğrenciyi (S. D. ve S. Y.) gözaltına aldığı öğrenildi. Gözaltına alınanlar, aynı gün içinde polisteki ifade işlemlerinden sonra serbest bırakıldılar.

- **14 Haziran 2023:**

Onur Ayı kapsamında İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi kampüsünde yapılacak pikniğe gelen 5 kişinin polis tarafından fiziksel şiddet kullanılarak gözaltına alındığı öğrenildi.

- **16 Haziran 2023:**

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi LGBTİ+ Topluluğu Kuir Baykuş tarafından yapılmak istenen basın açıklaması öncesinde hazırlanan afişlere üniversite özel güvenlik birimleri tarafından el konulduğu öğrenildi. Özel güvenlik birimleri yapılmak istenen basın açıklamasına müdahale etti. Müdahale sırasında basın açıklamasına katılanların fiziksel şiddete maruz kaldığı öğrenildi.

- **18 Haziran 2023:**

İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde gerçekleştirilen Trans Onur Yürüyüşü'ne müdahale eden polis 1'i çocuk 10 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak ve ters kelepçelenerek gözaltına aldı. Müdahale sırasında gazetecilerin de görüntü almasının engellendiği öğrenildi. Gözaltına alınanlar aynı gün içinde polisteki ifade işlemlerinin ardından serbest bırakıldı.

- **25 Haziran 2023:**

İstanbul'un Şişli ilçesinde yapılan Onur Yürüyüşü'ne fiziksel şiddet kullanarak müdahale eden polis 2'si çocuk 1'i gazeteci 113 kişiyi gözaltına aldı, en az 2 kişi yaralandı. Gözaltına alınanlardan yabancı uyruklu 5 kişinin geri gönderme merkezlerinde tutulduğu öğrenildi.

- **25 Haziran 2023:**

İzmir'in Konak ilçesinde yapılan Onur Yürüyüşüne müdahale eden polis 1'i çocuk 4'ü avukat 52 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı.

- **9 Temmuz 2023:**

Adana’da 2. LGBTİ+ Onur Yürüyüşü’ne müdahale eden polis 3’ü avukat 18 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı. YSP Mersin Milletvekili Perihan Koca, polisin fiziksel şiddetine maruz kaldı ve gözaltına alınmaya çalışıldı.

- **9 Temmuz 2023:**

Eskişehir’de LGBTİ+ Onur Yürüyüşü’ne müdahale eden polis 18 kişiyi fiziksel şiddet kullanarak gözaltına aldı.

- **9 Temmuz 2023:**

Antalya’da 9. LGBTİ+ Onur Yürüyüşü polis tarafından engellendi, Eğitim-Sen binasında basın açıklaması yapıldı.

Fobik saldırılar:

2 ilde barolar tarafından yapılan 2 etkinliğe fobik saldırı girişimi oldu.

- **14 Haziran 2023:**

Onur Ayı kapsamında Ankara Barosu Kadın Hakları Merkezi tarafından düzenlenecek “Güncel gelişmeler ışığında toplumsal cinsiyet eşitliği mücadelesi ve LGBTİ+’lar” etkinliğinin Vatan Partisi üyeleri tarafından hedef gösterildiği öğrenildi. Baro önünde yapılan fobik ve ayrımcı sözlü saldırılara rağmen etkinliğin gerçekleştirildiği bildirildi.

- **17 Haziran 2023:**

Onur Ayı kapsamında İzmir Barosu tarafından düzenlenen kahvaltı etkinliğine fobik ve ayrımcı bir grubun saldırı girişiminde bulunduğu öğrenildi.

Valilerin açıklamaları:

2 ilde valiler sosyal medya üzerinden açıklama yaparak “Milletimizin ve devletimizin teminatı olan aile kurumumuzu tehdit eden” ve “yasalara ve toplumun değerlerine aykırı” diye ifade ettikleri Onur Yürüyüşleri’ne izin verilmeyeceğini duyurdu. İstanbul Trans Onur Yürüyüşü’ne yönelik polis müdahalesini eleştiren YSP İstanbul Milletvekili hakkında Emniyet Genel Müdürlüğü suç duyurusunda bulundu.

- **16 Haziran 2023:**

İstanbul’da düzenlenecek Onur Yürüyüşü’ne ilişkin İstanbul Valisi sosyal medya üzerinden şu açıklamayı yaptı: “Milletimizin ve devletimizin teminatı olan aile kurumumuzu tehdit eden hiç bir faaliyete izin verilmemiştir. İzinsiz gösteri yapan gruplara asla müsaade edilmeyecektir.

- **17 Haziran 2023:**

Onur Ayı kapsamında İzmir’de düzenlenecek Onur Yürüyüşü’ne ilişkin İzmir Valisi sosyal medya üzerinden şu açıklamayı yaptı: “Valiliğimizin yetkisi çerçevesinde, yasalara ve toplumun değerlerine aykırı hiçbir toplantı, gösteri ve yürüyüşe izin verilmeyecektir. Yasalara aykırı davranışlar hakkında da kolluk güçleri yetkileri çerçevesinde her türlü müdahaleyi yapacaktır.”

- **17 Haziran 2023:**

Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) Genel Başkan Yardımcısı Hamza Dağ, İstanbul Trans Onur Yürüyüşü’ne yönelik polis müdahalesini eleştiren Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi (YSP) İstanbul Milletvekili Özgül Saki ile ilgili yaptığı açıklamada şunları belirtti: “Adeta toplumsal düzeyde ahlaki tahribatı kendisine görev edinmiş gibi davranan HDP’li vekil, sapkınların yasadışı gösterisinde başı çekmiş ve emniyet güçlerimize hakaret etmiş. Değerlerimize düşmanlığı ‘onur’ zanneden bu zevatlara fırsat vermeyeceğiz. Bu yapılan millete vekalet değil ihanettir.”

- **17 Haziran 2023:**

Emniyet Genel Müdürlüğü’nün YSP İstanbul Milletvekili Özgül Saki hakkında İstanbul’da Trans Onur Yürüyüşü’ne yönelik polis müdahalesi ile ilgili açıklaması nedeniyle suç duyurusunda bulunduğu öğrenildi.

Fobik ve cinsiyetçi tepkiler/saldırıları sonucunda iptal edilen konserler:

3 müzisyenin 3 ilde vereceği 4 konser, yaptıkları açıklamaların ardından maruz kaldıkları fobik ve cinsiyetçi tepkiler gerekçe gösterilerek iptal edildi.

- **15 Haziran 2023:**

61.Uluslararası Bursa Festivali kapsamında 22 Temmuz 2023 tarihinde Melike Şahin tarafından verilecek konserin Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından iptal edildiği öğrenildi. Melike Şahin katıldığı bir ödül töreninde yaptığı konuşmada sarf ettiği “Bu topraklarda bir gün kimi sevdiğimiz, kimi öptüğümüz, neremizi açtığımız, neremizi örttüğümüzle yargılanmadığımız, linçlenmediğimiz; sadece insan olduğumuz için yan yana durmaktan dayanışmaktan gelen mutluluğu tadabildiğimiz günler gelecek, buna inanıyorum” şeklindeki sözleri sonrasında cinsiyetçi ve ayrımcı saldırılara maruz kalmıştı.

- **17 Haziran 2023:**

19 ve 30 Haziran 2023 tarihlerinde Denizli’de düzenlenecek Mabel Matiz ve Melike Şahin konserlerinin Denizli Büyükşehir Belediyesi tarafından iptal edildiği öğrenildi. Melike Şahin katıldığı bir ödül töreninde yaptığı konuşmada sarf ettiği “Bu topraklarda bir gün kimi

sevdiğimiz, kimi öptüğümüz, neremizi açtığımız, neremizi örttüğümüzle yargılanmadığımız, linçlenmediğimiz; sadece insan olduğumuz için yan yana durmaktan dayanışmaktan gelen mutluluğu tadabildiğimiz günler gelecek, buna inanıyorum” şeklindeki sözleri sonrasında cinsiyetçi ve ayrımcı saldırılara maruz kalmıştı. Aynı törende yaptığı ödül konuşmasında “Ödülümü uzun yıllardır her türlü baskı ve sınırlandırmaya rağmen kendilerini cesurca, inatla ortaya koyan, varlıklarını korkusuzca haykırmaya devam eden ve bu cesaretleriyle bana her zaman çok büyük ilham olan Türkiyeli LGBTİ+’lara ithaf ediyorum” diyen Mabel Matiz de fobik, cinsiyetçi ve ayrımcı saldırılara maruz kalmıştı.

- **9 Temmuz 2023:**

Hande Yener’in Aromaterapi Festivali kapsamında Balıkesir’in Burhaniye ilçesinde vereceği konserin Adalet ve Kalkınma Partisi’nden li seçilmiş olan Büyükşehir Belediyesi tarafından iptal edildiği öğrenildi. Hande Yener’in vereceği konser, “Devlet olarak eşcinselliğe karşı bir pozisyon belirlendi. Cumhurbaşkanımız da bununla alakalı açıklamalar yaptı. AK Partili bir belediyenin böyle bir faaliyete öncülük etmesi, eşcinselliğe açıktan destek veren bir sanatçının çağırılması bizleri üzüyor. Bu konserin iptal edilmesini istiyoruz” denilerek fobik ve ayrımcı bir biçimde hedef gösterilmişti.

10 Temmuz 2023

**TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**



Kültür Mah. Mithatpaşa
Cad. No: 49/11, Kat 6
Kızılay, 06420
Çankaya/Ankara

T: +90 (312) 310 66 36
F: +90 (312) 310 64 63
tihv@tihv.org.tr
www.tihv.org.tr